

احمد محمد اسماعیلی
مشهدی هاسهم عمده‌ای در سر و شکل دادن به سینمای بعد از انقلاب داشتند. داریوش ارجمند، رضا کیانیان، بیژن امکانیان و خیلی‌های دیگر، یکی از این مشهدی‌ها موفق و درجه یک مهدی صباغ‌زاده است که سینمای دهه شصت رونقش را به برخی از فیلم‌های او مثل سناتور مدیون است و در دهه‌های بعدی هم صباغ‌زاده انواع و اقسام فیلم‌های جذاب در ژانرهای مختلف را به سینمای ایران هدیه داد مانند: خانه خلوت، جستجو در جزیره، مهاجران و... او سینماگری است که در این چهار دهه همیشه بدون حاشیه و چالش فیلمسازی‌اش را انجام داده است. با صباغ‌زاده، دهه‌های فعالیتش را مروری کرده‌ایم.

قبل از انقلاب در مشهد با ساخت فیلم کوتاه وارد فعالیت فیلمسازی شدید؟

در دوران نوجوانی ضمن کار کردن در انباری، حسابداری و کفش فروشی درس هم می‌خواندم.

با توجه به فضای مذهبی مشهد آیا فعالیت کردن در زمینه هنر سخت نبود؟

در ابتدا اسمم را در کلاس‌های آموزش تئاتر به سرپرستی آقای لطفی نوشتم.

چه شد که تئاتر را انتخاب کردید؟

در روزنامه‌ای آگهی در این مورد دیدم و در کلاس‌ها حضور پیدا کردم و اولین بازی‌ام در تئاتر در نمایش «در منطقه جنگی» بود.

در این دوره‌هایی که به تئاتر مشغول بودید آیا هم‌دوره نام‌آشنایی داشتید؟

در آن سالها داریوش ارجمند، رضا صابری و محسنی و خیلی‌های دیگر در تئاتر فعال بودند و داریوش ارجمند در آن دوران مسئولیت اصلی تئاتر مشهد را بر عهده داشت. نمایشی با عنوان «پاتوق» را روی صحنه بردم و مسئولین تئاتر به دیدنش آمدند و بسیار موفق بود و دیده شد.

از چه موقعی با فریدون جیرانی و سایرین آشنا شدید؟

همین دوره کار در تئاتر بود که با جیرانی و بیژن امکانیان آشنا شدم. چند تا از بچه‌ها در اداره تئاتر فیلم کوتاه ساختند و قرار بود این فیلم ۸ میلیمتری که جیرانی کارگردانی‌اش کرده بود را بازبینی کنند. آمدند در اداره تئاتر و پرده‌های روی سالن نمایش با همراهی یک پرژکتور قراضه فیلم به نمایش در آمد. من به جیرانی کمک کردم که این کار انجام شود و این شروع فعالیتیم در سینمای آزاد مشهد بود و کلاس‌های مختلفی اعم از کارگردانی، نویسندگی و صدابرداری در سینمای آزاد برای جوان‌های علاقه‌مند برگزار می‌شد.

مدرسین این کلاس‌ها از تهران می‌آمدند؟

نه، از مدرسین بومی شهر مشهد بودند. بچه‌های مشهد مثل مهرداد تدین که سابقه زیادی در فیلمسازی داشتند نیز به این کلاس‌های کمک می‌کردند. ما همه در کنار هم اهل مطالعه و فیلم دیدن و نقد و بررسی بودیم و ما حاصل این جمع ساخت تعداد زیادی فیلم کوتاه بود.

آیا در جشنواره‌های منطقه‌ای با سایر فیلمسازان جوان سایر شهرها هم مراوده داشتید؟

کیانوش عیاری در اهواز، زوان قو کاسیان در اصفهان، ناصر غلامرضایی در خرم‌آباد، اصغر بنی‌هاشمی در بندر عباس همگی به طور فعالی فیلمسازی می‌کردند. در این جشنواره با این فیلمسازان گپ می‌زدیم و بولتن چاپ می‌کردیم و به صورت رفت و برگشت به این شهرها می‌رفتیم.

آیا تولید مشترک هم داشتید؟

نه، این کار را انجام نمی‌دادیم. بعد از ساخت چند فیلم کوتاه در سال ۵۶ اولین فیلم ۱۶ میلیمتری‌ام را با عنوان «آخرین برف زمستانی» ساختم. در این فیلم پدرم بازی کرد.

زمان فیلم چقدر بود؟

۶۰ دقیقه بود.

سرمايه ساختش را از کجا تامین کردید؟

تلویزیون مرکز مشهد تامین مالی کرد.

یعنی در آن سالها تلویزیون مشهد از جوانها برای ساخت فیلم حمایت می‌کرد؟

این اولین تجربه تلویزیون مشهد به این شکل در مشارکت در تولید و ساخته شدن یک فیلم بود و به نوعی از سینمای آزاد حمایت می‌کرد و البته ما با دفتر تهران و سینمای آزاد در تهران آقای بصیر نصیبی هم در ارتباط بودیم و در جشنواره بین‌المللی فیلمهای ۸ میلیمتری هم شرکت کردیم.

آیا از این جشنواره‌ها جوایزی هم کسب کردید؟

بله، جایزه بهترین کارگردانی را از جشنواره منطقه‌ای اصفهان به خاطر فیلم «معلم من» به دست آوردم.

آیا در این فیلمهایی که می‌ساختید فریدون جیرانی و بیژن امکانیان حضور داشتند؟

نه، جیرانی در روزنامه اطلاعات کار می‌کرد و امکانیان در تهران در دانشگاه هنر درس می‌خواند.

کافه خاطره صبا؛ گفت‌وگو با مهدی صباغ‌زاده کارگردان سینما

«سناتور» برای سینمای ایران

چاه نفت شد!

محمد حسن پور مهر

ژاپو بخشائی

فرهاد خان مهدی

عاب کنگرلو

حسین سلکی

پیلدا پیرزاد

مدیر تولید: غلامرضا موسوی

دنگی، وایدا ایسکرین

سناتور

کارگردان: مهدی صباغ‌زاده

